

Sygn. akt **VI RCa 60/14**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 kwietnia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Olsztynie VI Wydział Cywilny Rodzinny w składzie:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Schubert

Sędziowie: SO Zofia Rutkowska (spr.)

SR del. do SO Jolanta Litwinowicz

Protokolant: sekretarz sądowy Joanna Niedzielska

po rozpoznaniu w dniu 23 kwietnia 2014 roku w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa **M. Ż.**

przeciwko **K. W.i T. Ż.**

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Rejonowego w Giżycku

z dnia 25 listopada 2013 roku

sygn. akt III RC 244/13

I. Zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I o tyle tylko, że ustala, że podwyższone tam alimenty będą płatne do dnia 31 grudnia 2013 roku.

II. W pozostałej części apelację K. W. oddala.

III. Apelację T. Ż. oddala.

Sygn. akt VI RCa 60/14

UZASADNIENIE

Pełnomocnik powódki M. Ż.D. M., w pozwie przeciwko K. W.i T. Ż. wniosła o podwyższenie alimentów zasądzonych wyrokiem Sądu Rejonowego w Giżycku z dnia 11 października 2011 r. w sprawie Sygn. akt III RC 275/11, z kwot po 100 zł do kwot po 400 zł miesięcznie.

W uzasadnieniu wywodziła, że obecnie powódka liczy (...) lat. Jest rencistką z grupą inwalidzką. Na zaspokojenie jej usprawiedliwionych potrzeb niezbędne jest 800 zł miesięcznie. Jest poważnie chora i wymaga całodobowej opieki. Zmiana miejsca zamieszkania wynikająca z tych potrzeb, spowodowała dodatkowe koszty.

Pozwana K. W. w odpowiedzi na pozew oświadczyła, że nie stać jej na podwyższenie alimentów, gdyż jej pensja wynosi 1100 zł miesięcznie. Z tego musi zrobić opłaty, wykupić leki i opłacić wcześniej zasądzone alimenty.

Pozwany T. Ż. również nie zgodził się na podwyższenie alimentów, jako że utrzymuje trzyosobową rodzinę. Jest osobą chorą i potrzebuje pieniędzy na operację oka. Jego syn ma poważne skrzywienie kręgosłupa, wymaga dodatkowych ćwiczeń i rehabilitacji. Nadto dziecko uczęszcza do gimnazjum, co powoduje dodatkowe koszty. M. Ż. dzięki emeryturze i alimentom dysponuje miesięcznie kwotą 1000 zł. Z kolei jego dochód nie zmienił się i wynosi 3000 zł. Z kwoty tej musi opłacić czynsz – 452,03 zł, energię – 181,79 zł, gaz – 104,64, zł, (...) – 54,90 zł, telefon – 36,81 zł, kredyt 1500 zł. Miesięczne opłaty pochłaniają zatem kwotę 2400 zł, z pozostałych 600 zł musi przeżyć z rodziną. Już alimenty w kwocie 100 zł stanowią poważny wydatek. Powódka ma czworo dzieci, zaś pozwanych jest jedynie dwoje.

Sąd Rejonowy w Giżycku wyrokiem z dnia 25 listopada 2013 r. podwyższył alimenty od pozwanej K. W. na rzecz powódki M. Ż. zasądzone wyrokiem tego Sądu z dnia 11 października 2011 r. w sprawie III RC 275/11 z kwoty 100 zł miesięcznie do kwoty 250 zł miesięcznie, płatne z góry do 10 dnia każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami na wypadek uchybienia terminowi płatności każdej z rat, poczynając od dnia 1 października 2013 r.; podwyższył alimenty od pozwanego T. Ż. na rzecz powódki M. Ż. zasądzone wyrokiem tego Sądu z dnia 11 października 2011 r. w sprawie III RC 275/11 z kwoty 100 zł miesięcznie do kwoty 300 zł miesięcznie, płatne z góry do 10 dnia każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami na wypadek uchybienia terminowi płatności każdej z rat, poczynając od dnia 1 października 2013 r.; oddalił powództwo w pozostałej części; zwolnił pozwanych od opłaty, od której powódka była ustawowo zwolniona; wyrokowi w punktach zasądających podwyższone alimenty nadał rygor natychmiastowej wykonalności.

Sąd ten ustalił, że wyrokiem z dnia 11 października 2011 r. Sąd Rejonowy w Giżycku w sprawie Sygn. akt III RC 275/11 zasądził od K. W. i T. Ż. na rzecz ich matki M. Ż. tytułem alimentów kwoty po 100 zł miesięcznie, płatne z góry do dnia 10 każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami na wypadek uchybienia terminowi płatności każdej z rat, poczynając od 1 maja 2011 r. W tym czasie powódka była wdową i posiadała czworo pełnoletnich dzieci. Zamieszkiwała sama w dwupokojowym mieszkaniu i utrzymywała się z renty chorobowej w wysokości 634,64 zł oraz dodatku mieszkaniowego w kwocie 172,97 zł. Jako osoba samotna i schorowana potrzebowała pomocy. Pomimo choroby poruszała się samodzielnie, jednak wymagała wsparcia osób trzecich przy wykonywaniu niektórych czynności dnia codziennego. Wszystkie jej dzieci ustaliły, że będą składały się miesięcznie po 100 zł, aby opłacić dodatkową pomoc, jednak K. W. i T. Ż. zaprzestali płacenia tych należności. M. Ż. opiekowali się wyłącznie córka D. M. i syn A. Ż..

K. W. otrzymywała wynagrodzenie w kwocie ok. 1400 zł miesięcznie. Zamieszkiwała z mężem i trzyosobową rodziną córki w mieszkaniu o powierzchni 84 m². Miesięczny koszt utrzymania mieszkania stanowiła kwota 500-600 zł.

T. Ż. z wynagrodzenia w kwocie 3025 – 3466 zł utrzymywał trzyosobową rodzinę. Ponościł miesięczne koszty opłat mieszkaniowych w kwocie 750 zł, posiadał zadłużenie w wysokości 23750 zł w Pracowniczej Kasie Zapomogowo – Pożyczkowej przy KWK w której pracował. Spłacał miesięcznie raty kredytu zaciągniętego na zakup mieszkania – 1250 zł.

Aktualnie M. Ż. jest osobą cierpiącą na szereg schorzeń, obłożnie chorą. Otrzymuje rentę w kwocie 920,85 zł. Od maja 2013 r. z uwagi na pogorszenie stanu zdrowia i konieczność opieki przebywa w domu jednej z córek - D. M., która wykonuje czynności opiekuńcze. M. Ż. nie jest w stanie chodzić samodzielnie. Wymaga pomocy innej osoby i korzysta z wózka inwalidzkiego. W opiece nad matką pomaga D. M. jej brat A. Ż..

K. W. uzyskuje miesięczne wynagrodzenie w kwocie około 1189 zł. Mieszka z mężem pobierającym zasiłek w kwocie 624 zł w mieszkaniu o powierzchni 84 m², którego miesięczne utrzymanie kosztuje około 800 zł. Posiada dorosłe, samodzielne dzieci.

T. Ż. otrzymuje miesięczne wynagrodzenie w kwocie 2966,65 zł. Jego stałe miesięczne wydatki, to koszty utrzymania mieszkania – 452,03 zł, koszty telefonu 36,81 zł, TV – 54,90 zł, gaz – 52,31 zł, prąd – 181,79 zł, łącznie około 750 zł.

T. Ż. otrzymuje jeszcze tzw. „Barbórkę” i czternastą pensję, pobiera też deputat węglowy w ilości 8 ton – po około 800 zł za tonę. Na utrzymaniu posiada małoletniego syna i niepracującą żonę. Ma chore oczy i oczekuje na zabieg.

W oparciu o powyższe ustalenia faktyczne Sąd Rejonowy uznał, że M. Ż. jest wdową. Zobowiązanymi do jej utrzymania są zatem jej dzieci. Kiedy ustalano zakres obowiązku alimentacyjnego pozwanych wobec ich matki, zamieszkiwała ona w mieszkaniu stanowiącym również współwłasność pozwanych. Wymagała pomocy, jednak mogła mieszkać samodzielnie, a wystarczającą była opieka wykonywana przez odwiedzającą ją córkę D. M.. Aktualnie znacznie wzrosły koszty utrzymania powódki z powodu pogorszenia jej stanu zdrowia, a co za tym idzie zwiększył się stopień niedostatku. Wynika to z konieczności sprawowania opieki, kosztów zakupu leków i środków higienicznych. W czynnościach opiekuńczych wobec matki, wspomaga D. M. wyłącznie jej brat A. Ż.. Pozostałe dzieci powódki płacą miesięcznie świadczenia wyłącznie w kwotach po 100 zł. M. Ż. uiszcza przy tym z otrzymywanych dochodów opłaty związane z posiadaniem mieszkania położonego w miejscowości K. N., którego współwłaścicielami są w pewnych udziałach również jej dzieci, także pozwani K. W. i T. Ż.

Z porównania dochodów K. W. uzyskiwanych w 2011 r. a obecnie, stwierdzić należy, że nastąpiło ich obniżenie. K. W. pracuje wprawdzie, jednak mieszkając w pobliżu matki, w dodatku dysponując dużym mieszkaniem mogłaby wykonywać obowiązek alimentacyjny wobec rodzica, przez osobistą opiekę nad nią w czasie wolnym od pracy. Wymaga to oczywiście porozumienia z pozostałym rodzeństwem, jednak K. W. inicjatywy w tym kierunku nie wykazuje. Winna zatem pewną część dochodów przeznaczyć na utrzymanie matki. Kwota 250 zł leży w zakresie jej możliwości. Posiada bowiem już samodzielne dzieci, a koszty utrzymania mieszkania dzieli z mężem pobierającym świadczenie.

Wyznacznikiem możliwości zarobkowych pozwanego T. Ż. jest wysokość jego dochodów, czyli kwota 2966,65 zł powiększona o dwie dodatkowe pensje i deputat węglowy. Sytuacja majątkowa T. Ż. jest lepsza od położenia jego siostry K. W., przez wyższe wynagrodzenie i fakt posiadania majątku w postaci samochodu osobowego, Sąd Rejonowy podwyższył zatem alimenty o kwotę 200 zł.

Pozwani są współwłaścicielami mieszkania zajmowanego wcześniej przez powódkę, za które opłaty uiszcza wyłącznie M. Ż., a żadne z rodzeństwa nie dąży do uregulowania tej kwestii. Alimenty w łącznej kwocie 550 zł miesięcznie, podwyższone po dwóch latach od daty zasadzającej świadczenia w kwotach po 100 zł pokryją część potrzeb powódki wykraczających poza wysokość otrzymywanej renty, są adekwatne do możliwości pozwanych.

Apelacje od powyższego wyroku złożyli pozwani.

Pozwana K. W. zaskarżyła go w części uwzględniającej powództwo o podwyższenie alimentów przeciwko niej.

Wskazała, że zasądzona kwota stanowczo przewyższa jej możliwości materialne. Ponadto podniosła, że zmieniła się sytuacja związana z opieką nad powódką. Od grudnia 2013 r. powódka pozostaje pod jej opieką.

W uzasadnieniu wskazała, że Sąd Rejonowy zaskarżonym wyrokiem wymusił na niej decyzję o opiece nad matką, pomimo że obecnie nie ma warunków do tej opieki. Powódka nie jest osobą samodzielną, potrzebuje ciągłej uwagi. Powoduje to, że pozwana potrzebuje pomocy osób trzecich. Ze względu na swoją sytuację materialną nie może zrezygnować z pracy. Nie stać jej na zatrudnienie pielęgniarki lub profesjonalnej opiekunki. Nadmieniła, iż siostra D. M. nie pomaga jej w opiece nad matką, nie przesyła jej też żadnych środków pieniężnych. Dwaj bracia przekazują jej po 200 złotych miesięcznie.

Pozwany T. Ż. zaskarżył wyrok w części uwzględniającej powództwo o podwyższenie alimentów przeciwko niemu.

Podał, iż jego miesięczny dochód nie wystarcza na płaćenia tak wysokich alimentów.

Uzasadniając swoje stanowisko podał, że jego miesięczny dochód to około 3000 złotych. Po uiszczeniu wszystkich miesięcznych opłat pozostaje mu na życie kwota 600 złotych. Z kwoty tej musi utrzymać swoją rodzinę.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja pozwanej K. W. zasługiwała na częściowe uwzględnienie. Apelacja pozwanego T. Ż. jako niezasadna podlega oddaleniu.

Na wstępie należy zauważyć, iż w ocenie Sądu Okręgowego wydane przez Sąd I instancji rozstrzygnięcie zapadło na podstawie prawidłowo poczynionych ustaleń natury faktycznej, jak też i prawnej.

Sąd Rejonowy dokonał szczegółowej i prawidłowej analizy przedłożonego przez strony materiału dowodowego. Także wnioski powzięte przez Sąd na podstawie przeprowadzonych w sprawie dowodów, zdaniem Sądu Okręgowego, są logiczne, spójne i konsekwentne, dokonane w oparciu o zasady doświadczenia życiowego. Wnioski te są przekonująco uzasadnione.

Częściowa zmiana zaskarżonego orzeczenia nastąpiła na skutek nowych okoliczności wskazanych przez pozwaną K. W. w apelacji.

Z informacji uzyskanych od pozwanej wynika, że od grudnia 2013 r. powódka pozostaje pod jej wyłączną opieką. Z uwagi na fakt, że K. W. pracuje zawodowo, w opiece nad powódką pomaga jej córka. Siostra, która do tej pory zajmowała się matką – D. M., obecnie nie pomaga w opiece nad powódką, nie przekazuje na jej utrzymanie żadnych środków pieniężnych. W utrzymaniu powódki pomagają finansowo jej bracia: A. i T. Ż..

Zgodnie z art. 138 k.r.o w przypadku zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Z przyjętej praktyki orzeczniczej jednoznacznie wynika, że oceniając czy zachodzą przesłanki do zmiany obowiązku alimentacyjnego należy brać pod uwagę wszelkie okoliczności mogące świadczyć o zmianie stosunków, zarówno te dotyczące usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego jak i możliwości zarobkowych i majątkowych stron.

W niniejszej sprawie doszło niewątpliwie do wzrostu usprawiedliwionych potrzeb powódki – co w swoim orzeczeniu uwzględnił Sąd I instancji. Zmiana potrzeb uprawnionej uzasadniała podwyższenie alimentów od pozwanych na jej rzecz.

Obecnie Sąd Okręgowy uwzględnił fakt, iż powódka od grudnia 2013 r. pozostaje pod opieką pozwanej K. W.. Okoliczność ta powoduje, że pozwana w znacznej części wypełnia swój obowiązek alimentacyjny poprzez osobiste starania w opiece nad nią. M. Ż. zamieszkała z K. W. w grudniu 2013 r. Weryfikacji zakresu obowiązku alimentacyjnego pozwanego należało zatem dokonać z końcem tego miesiąca.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i rozważania Sąd Okręgowy uznał, że apelacja pozwanej K. W. zasługiwała w części na uwzględnienie i na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie I w ten sposób, że alimenty tam podwyższone będą płatne do dnia 31 grudnia 2013 r. W pozostałej części apelację K. W. oddalił. (art. 385 k.p.c.)

Oddalono również jako bezzasadną apelację pozwanego T. Ż. (art. 385 k.p.c.). Pozwany nie angażuje się w opiekę nad matką. Nie uczestniczy w opłatach za mieszkanie w K. N., którego jest współwłaścicielem, a którego koszt ponosi w całości powódka.